

ROS-Wijkscan rapportage 'Gezondheid, zorg en sport'

Data gemeente Renkum vergeleken met landelijke gegevens

De gemeente Renkum is volop in beweging. *Netwerken, samenwerken en wijkgericht werken* zijn sleutelwoorden in het beleid van de Gelderse gemeente. Dit geldt niet in de laatste plaats voor het sport- en gezondheidsbeleid. Voor NISB een goede reden om in Renkum de *ROS-Wijkscan rapportage 'Gezondheid, zorg en sport'* in de praktijk te brengen. Inmiddels zijn de resultaten gepresenteerd.

De bevindingen van de *rapportage 'Gezondheid, zorg en sport'* werden aan de gemeente Renkum gepresenteerd door Jantien Heideman van de Stichting OOGG. Behalve voor deze ROS-regio werkt zij ook als landelijk projectleider 'Basiszorg in de Buurt' van de Coöperatie van ROS'en, die zich bezighoudt met de doorontwikkeling van de ROS-Wijkscan en die onder andere deze specifieke rapportage heeft ontwikkeld.

Een gezelschap van acht ambtenaren van de afdelingen Samenleving, WMO, Zorgloket, Jeugd en Gezin en een fysiotherapeut hoorden de presentatie vol belangstelling aan. Een belangrijke vraag: vernemen wij nieuwe resultaten en conclusies en zijn de uitkomsten van toepassing in onze gemeente? Het antwoord blijkt positief. Het rapport geeft informatie die deels nieuw is voor de aanwezige ambtenaren. Zij vinden het een handig, overzichtelijk rapport dat data over gezondheid, sport en bewegen in één overzicht combineert. "Maar daarmee zijn we er nog niet" aldus de toehoorders. "Met een droog feitenrapport veranderen we de samenleving niet."

Hulp bij invullen decentralisaties

De aanwezigen missen nog gegevens in het standaardrapport. Zij zouden erbij gebaat zijn als het wordt aangevuld met gegevens over sportdeelname (KISS) en meer lokale en regionale data (bijvoorbeeld afkomstig van de Gelderse Sport Federatie). Jantien onderschrijft dit en geeft aan dat juist het combineren van data uit verschillende beschikbare bronnen van meerwaarde kan zijn. De daarop gebaseerde dialoog kan voor de juiste conclusies zorgen en biedt informatie die nodig is om vervolgstappen te zetten.

De aanwezigen vinden het rapport heel geschikt als aanzet om met een gevarieerd team van mensen gezamenlijk wijkprofielen op te stellen en gericht beleid voor afzonderlijke wijken te ontwikkelen. Ook vormt het een goede onderbouwing voor keuzes bij het uitrollen van de decentralisatieregelingen in de gemeente: de veranderingen in de jeugdzorg, de uitvoering van de participatiewet en de WMO.

Kader: Wat is de ROS-Wijkscan?

De rapportage 'Gezondheid, zorg en sport' is onderdeel van de ROS-Wijkscan, een meetinstrument waarmee gegevens op postcodeniveau inzichtelijk worden gemaakt. Een deel van de gegevens is gebaseerd op landelijke bronnen die zijn geëxtrapoleerd naar postcodeniveau, andere gegevens zijn daadwerkelijk op postcodeniveau beschikbaar. Bijna alle ROS'en (Regionale Ondersteuningsstructuren eerstelijnszorg) werken met de ROS-Wijkscan; het merendeel biedt ook de rapportage 'Gezondheid, zorg en sport' aan.

De ROS-Wijkscan *rapportage 'Gezondheid, zorg en sport'* biedt inzicht in de demografische samenstelling van een wijk, de gezondheidssituatie en het beweeggedrag van de inwoners, alsmede in de inrichting en leefbaarheid van de wijk. De rapportage biedt ondersteuning bij het schrijven van een aanvraag in het kader van de Sportimpuls, het ontwikkelen van gemeentelijk sportbeleid of bij het keuzeprocess om de buurtsportcoach zo effectief mogelijk in te zetten. Zeker als uw beleid zich richt op

het verbeteren van de gezondheid van de wijkbewoners, is deze rapportage van waarde. Naast deze rapportage is het aan te raden om bij de ROS'en te vragen om ondersteuning bij het interpreteren van de data, het vinden van aanvullende data en het voeren van de dialoog.

De opzet van de rapportage is in nauwe samenwerking met NISB opgesteld. Bij NISB kunt u ook terecht voor advies over uw sport- en beweegbeleid.

Gemeente Renkum: hoe staan we er voor?

De gemeente Renkum (ruim 30.500 inwoners) heeft in vergelijking met andere Nederlandse gemeenten veel vitale ouderen. De jeugd is licht ondervertegenwoordigd, maar er is wel weer een relatief jonge beroepsbevolking. De komende jaren gaat het aandeel jeugdigen krimpen, hoewel de verwachting is dat dit niet erg hard zal gebeuren. Ruimte om te bewegen is er voldoende. In sommige kernen is de woningdichtheid hoog (Heelsum) en dat verklaart wellicht de bovengemiddelde score voor sociale samenhang.

Wat verder opvalt in het rapport is het aantal bezoeken aan de huisarts en de redenen daarvoor. Het aantal mensen met diabetes, een hartinfarct, depressie of beroerte ligt hoger dan in de rest van Nederland. Een van de oorzaken is de relatief sterke vergrijzing, waardoor de gemiddelde leeftijd en daarmee de zorgvraag hoger ligt. De verwachting is overigens dat de zorgvraag de komende jaren niet veel verder zal stijgen (die ligt al hoog). Dit zijn belangrijke indicatoren voor op te stellen zorgprogramma's. "Het vraagt in ieder geval om nader onderzoek", aldus Erna van de Peppel, hoofd van het team Samenleving van de gemeente Renkum.

Cijfermatige onderbouwing en goede argumenten

In de Renkumse beleidsplannen voor de komende jaren is opgenomen dat sport dient als middel om maatschappelijke doelen te bereiken. De kans dat dit onderwerp in de bezuinigingen ondersneeuwt, is daarmee klein. De ambtenaren geven aan dat zij desondanks toch hard een cijfermatige onderbouwing en een paar goede argumenten kunnen gebruiken. Liefst hebben zij daarbij ook inzicht in de baten en lasten van sportprogramma's en -activiteiten. Op die manier kunnen zij het bestuur, de raad en andere betrokkenen beter mee nemen. "Als we niet uitkijken, dan glipt het ons door de vingers", aldus Van de Peppel.

Het rapport van de wijkscan in Renkum geeft een mooi overzichtelijk beeld van de gezondheid en de sport- en beweegparticipatie in de verschillende postcodegebieden van de gemeente. De informatie - soms of deels wel bekend - is overzichtelijk weergegeven en benadert de sport, gezondheid en beweegsituatie vanuit verschillende invalshoeken. Fysiotherapeut Inge Blom vindt de verbinding tussen eerstelijnszorg en gemeente in dit rapport erg goed. "Het is een mooi startpunt, omdat het de materie vanuit verschillende kanten aanvliegt."

Eenvoudig informatie toevoegen

Voor de interpretatie van gegevens is meer tijd nodig dan de tien minuten die het kost om het rapport uit te draaien. Het is een goed basisdocument om beleid verder te ontwikkelen. Het pretendeert echter niet om volledig te zijn. De aanwezigen missen bijvoorbeeld gegevens over COPD en astma in het standaardrapport. Daarnaast zouden zij graag meer willen weten over de ontwikkeling van specifieke doelgroepen binnen de gemeente. "De informatie over sportverenigingen in Renkum mist, maar kan eenvoudig worden toegevoegd, evenals gegevens over andere ziektebeelden dan in het rapport vermeld staan", licht Jantien Heideman toe.

Een tijdens de bijeenkomst vaker genoemd punt van zorg is de relatie met de huisarts. Die is vaak nog weinig betrokken bij de preventieve programma's op het gebied van gezondheid en bewegen van de gemeente. De vraag is: "Hoe binden en betrekken wij de huisartsen?"

Advies aan andere gemeenten

Erna van de Peppel en haar collega's kunnen het andere gemeenten zeker aanraden om een ROS-Wijkscan 'Gezondheid, zorg en sport' uit te laten voeren. Idealiter in combinatie met aanvullende gegevens uit de ROS-Wijkscan, KISS en lokale databases van bijvoorbeeld de provinciale sportorganisatie. Vooral voor gemeenten die bezig zijn met wijkprofielen en wijkteams kan de scan interessant zijn. "In het ideale geval is het een instrument dat je kunt inzetten om het sociaal beleid te monitoren. Als je de wijkprofielen al klaar hebt, kun je met de wijkscan ontwikkelingen monitoren aan de hand van objectieve indicatoren."

Privacy

Hoe meer gemeenten zich in gebieden, wijken en straten verdiepen, des te dichter ze de individuele burger naderen; straks weten ze wat er achter elke voordeur gebeurt. De vraag of dit wenselijk is, leidt tot discussies over bescherming van persoonsgegevens en privacy. De aanwezigen zijn het erover eens: gegevens op het niveau van een postcodegebied zijn gedetailleerd genoeg om beleid te bepalen en daarmee wordt de privacy van de individuele burger niet geschonden.

En verder

Fysiotherapeute Inge Blom pleit voor de vorming van een gemeentelijke adviesgroep, waarin ook de huisarts en de fysiotherapeut vertegenwoordigd zijn. Alle betrokken partijen kunnen het rapport dan gezamenlijk analyseren en samen een aanvalsplan opmaken.

Voor meer informatie: [ROS-Wijkscan 'Gezondheid, zorg en sport'](#)

Contactpersoon NISB: Marieke Verhaaf, adviseur gemeenten
marieke.verhaaf@nisb.nl, 06-31753732

[Auteur: Juul van Rijn]
 [NISB, 5 februari 2015]